

IZDACI ZA SOCIJALNU ZAŠTITU NA LOKALNOM NIVOU

Marko Paunovic, Centar za liberalno-demokratske studije

1. UVOD

Cilj ovog rada je da analizira rashode za socijalnu zaštitu u 10 izabranih lokalnih samouprava u Srbiji.

Analiza pokriva sledeće lokalne samouprave: Beograd, Novi Sad, Niš, Suboticu, Kruševac, Rekovac, Batočinu, Babušnicu, Valjevo i Veliko Gradište. Ove lokalne samouprave su izabrane koristeći kriterijume veličine, nivoa razvijenosti i geografskog položaja. Tako u uzorku, pored Beograda, imamo dve velika grada (Niš i Novi Sad), tri grada srednje veličine (Suboticu, Valjevo i Kruševac), kao i četiri relativno male lokalne samouprave (Rekovac, Batočina, Babušnica i Veliko Gradište).

Analiza se zasniva na završnim računima budžeta opština i gradova za 2010. godinu, budući da, usled izbora i formiranja novih vlasti, završni računi za 2011. godinu u mnogim slučajevima nisu bili dostupni. Imajući u vidu znatne izmene Zakona o finansiranju lokalne samouprave iz 2011. godine, koje su lokalnim samoupravama dale znatna dodatna sredstva, korišćenje podataka iz različitih godina onemogućilo bi uporedivost, tako da smo se odlučili da stanje analiziramo za sve opštine u 2010. godini.

Sve lokalne samouprave koje smo analizirali prezentuju podatke u završnom računu uzimajući u obzir i ekonomsku i funkcionalnu klasifikaciju rashoda. To nam omogućava da bolje identifikujemo ove rashode mada su greške u knjiženju i pogrešna kategorizacija rashoda svakako moguće. Upravo zbog toga se nismo oslanjali isključivo na funkcionalnu klasifikaciju, već ćemo u analizi koristiti i ekonomsku i organizacionu klasifikaciju.

1.1. Funkcionalna klasifikacija izdataka

Funkcionalna klasifikacija izdataka služi kako bi se javni izdaci i rashodi mogli svrstati u neku od državnih funkcija. Cilj je da se stekne bolja slika o tome za koje aktivnosti i funkcije se izdavajaju državna sredstva, a ovakav vid prikazivanja podataka je često korisniji od organizacionog prikaza (po budžetskim korisnicima), iz najmanje dva razloga:

- Funkcije su trajnije od pojedinačnih organa. Naime, usled čestih reorganizacija i spajanja i odvajanja različitih državnih organa, može se izgubiti trag i vremenska uporedivost podataka.
- Neki organi obavljaju više od jedne funkcije, pa je za sagledavanje stvarne slike potrebno detaljnije analizirati potrošnju. Ukoliko, na primer, Ministarstvo poljoprivrede ima dva programa subvencija, jedno u vidu plaćanja po hektaru, a drugo usmereno na siromašna staračka seoska domaćinstva, pogrešno bi bilo celokupan iznos rashoda svrstati u funkciju „Ekonomski poslovi“, već bi transfer siromašnim domaćinstvima trebalo svrstati u „Socijalnu zaštitu“.

Što se funkcionalne klasifikacije tiče, svi rashodi su grupisani u jednu od narednih 10 funkcija:

Šifra	Naziv
000	Socijalna zaštita
100	Opšte javne usluge
200	Obrana
300	Javni red i bezbednost
400	Ekonomski poslovi
500	Zaštita životne sredine
600	Poslovi stanovanja i zajednice
700	Zdravstvo
800	Rekreacija, sport, kultura i vere
900	Obrazovanje

Kao što se može videti, pod šifrom 000 su klasifikovani izdaci koji se odnose na socijalnu zaštitu. Državni izdaci u oblasti socijalne zaštite uključuju rashode za usluge i transfere pojedincima i domaćinstvima, kao i rashode za usluge pružene na kolektivnoj osnovi.

Usluge kolektivne socijalne zaštite se odnose na pitanja formulisanja i administracije državnih politika; izradu i sprovođenje propisa i standarda za pružanje socijalne zaštite; kao i primenjeno istraživanje i eksperimentalni razvoj u oblasti poslova i usluga socijalne zaštite.

U skladu sa statistikom EU, socijalna zaštita obuhvata i zdravstvenu zaštitu, međutim ovde zdravstvena zaštita nije klasifikovana u okviru socijalne zaštite. Zdravstvena zaštita je obuhvaćena u okviru kategorije 700. Stoga su medicinska roba i pojedine usluge koje se obezbeđuju korisnicima novčane i nenovčane pomoći u okviru grupa (01) do (07) klasifikovani pod (071), (072) ili (073).

Kategorija 0 - Socijalna zaštita sadrži grupe, i to:

010	Bolest i invalidnost
020	Starost
030	Korisnici porodične penzije
040	Porodica i deca
050	Nezaposlenost
060	Stanovanje
070	Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu, neklasifikovana na drugom mestu
080	Socijalna zaštita - istraživanje i razvoj
090	Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu

Opis svake od grupa je dat u dokumentu koji donosi ministar finansija, pod nazivom Pravilnik o standardnom klasifikacionom okviru i kontnom planu za budžetski sistem. Poslednja verzija je objavljena u Službenom glasniku Republike Srbije u broju 103 iz 2011. godine, a izvod iz dokumenta se nalazi u Aneksu.

1.2. Ekonomska klasifikacija izdataka

Sa druge strane, ekonomska klasifikacija rashoda nam omogućava da sagledamo na šta se konkretno novac troši – da li se radi o zaradama zaposlenih koji, na primer, pružaju neku uslugu socijalne zaštite (pa su ti rashodi, zbog toga, klasifikovani kao rashodi socijalne zaštite), da li se radi o direktnom novčanom transferu, ili se radi o, na primer, izgradnji nekog objekta. U tom smislu, posebno nam je ovom prilikom bitna klasa 400000 – tekući rashodi i to kategorija 470000 socijalno osiguranje i socijalna zaštita.

Ova kategorija je podeljena u dve grupe:

- 471000 - Prava iz socijalnog osiguranja (organizacije obaveznog socijalnog osiguranja);
- 472000 - Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta.

Budući da se prva grupa odnosi na organizacije obaveznog socijalnog osiguranja, nije nam relevantna za dalju analizu. Sa druge strane, grupa 472 u načelu sadrži detaljniju strukturu izdataka (dato u aneksu), ali pošto završni računi budžeta lokalnih samouprava ne sadrže podatke o rashodima po sintetičkim kontima, već samo po grupama, ne poznajamo detaljniju strukturu rashoda koji su klasifikovani u grupu 472000.

Dalju komplikaciju čini činjenica da rashodi za socijalnu zaštitu (naročito pružanje usluga socijalne zaštite) uglavnom idu „preko“ drugih organizacija, bilo da se radi o državnim organima (centrima za socijalni rad ili sličnim institucijama), bilo da se radi o nevladinim organizacijama. U tim situacijama lokalne samouprave ove rashode knjiže kao grupu 463000 transferi ostalim nivoima vlasti ili kao 481000 dotacije nevladinim organizacijama (gde postoji i sintetički konto 481100 dotacije neprofitnim organizacijama koje pružaju usluge domaćinstvima). U takvim slučajevima, kada se radi o transferu, završni računi ne pokazuju tačan način daljeg trošenja novca, budući da se iz ugla budžetskog sistema to smatra konačnom potrošnjom.

2. PREGLED IZDATAKA ZA SOCIJALNU ZAŠTITU U IZABRANIM LOKALNIM SAMOUPRAVAMA

2.1. Beograd

Grad Beograd je je 2010. godine imao izdatke za socijalnu zaštitu od oko 5.3 milijarde dinara, što je činilo oko 7,1% ukupnih izdataka . Učešće izdataka za funkciju socijalne zaštite je u 2009. godini iznosilo oko 7,7% ukupnih izdataka. Takođe, iako ukupni izdaci Grada Beograda učestvuju sa oko 40% u ukupnim izdacima na nivou lokalnih samouprava, izdaci za socijalnu zaštitu u Beogradu predstavljaju oko tri četvrtine ukupnih izdataka za socijalnu zaštitu na lokalnom nivou.

Po grupama, struktura izgleda ovako:

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
000 SOCIJALNA ZAŠTITA	4,769,839,470	4,662,624,600	5,606,320,722	5,354,908,843
010 BOLEST I INVALIDNOST	48,419,000	46,296,564	63,243,000	55,803,706
070 SOCIJALNA POMOĆ UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	4,356,488,470	4,255,128,640	5,395,712,519	5,153,954,543
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	364,932,000	361,199,396	147,365,203	145,150,594

Kao što se može videti, dominantna grupa je 070 Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu, neklasifikovana na drugom mestu.

Sledeća tabela daje detaljniji prikaz izdataka u grupi 010 Bolest i invalidnost.

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
010 BOLEST I INVALIDNOST	48,419,000	46,296,564	63,243,000	55,803,706
421000 KORIŠĆENJE ROBA I USLUGA	557,000	508,707	530,000	442,798
472000 SOCIJALNO OSIGURANJE I SOCIJALNA ZAŠTITA	30,712,000	28,938,894	43,005,000	35,654,356
Dodatno boracka invalidska prava	23,712,000	22,318,894	36,005,000	35,654,356
Dodatna prava porodicama boraca 1990	7,000,000	6,620,000	7,000,000	-
481000 DONACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	16,150,000	16,134,225	19,707,000	19,706,552
SUBNOR	1,214,000	1,200,879	3,914,000	3,914,000
Udruženje RMVI	1,377,000	1,377,000	1,377,000	1,377,000
Udruženje RVI	2,503,000	2,502,996	2,503,000	2,502,996
Udruženje boraca rata 1990	2,392,000	2,391,996	2,392,000	2,391,996
Gragska organizacija invalida rata	1,140,000	1,140,000	1,140,000	1,140,000

Dom RVI	1,524,000	1,524,000	1,524,000	1,524,000
Sredstva za pojedinačne zahteve	6,000,000	5,997,354	6,500,000	6,500,000
Ostalo			357,000	356,560
510000 OSNOVNA SREDSTVA	1,000,000	714,738	1,000	-

Kao što se može videti, najveći deo ovih sredstava je usmeren ka ratnim veteranima i invalidima i njihovim udruženjima.

Već je pomenuto da najveći deo izdataka za socijalnu zaštitu čine izaci na grupi 070 Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu, neklasifikovana na drugom mestu.

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
070 SOCIJALNA POMOĆ UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	4,356,488,470	4,255,128,640	5,395,712,519	5,153,954,543
472000 SOCIJALNO OSIGURANJE I SOCIJALNA ZAŠTITA			200,000	-
410000 RASHODI ZA ZAPOSLENE	33,244,000	32,290,917	38,578,000	38,657,551
420000 KORIŠĆENJE ROBA I USLUGA	144,961,000	136,212,142	164,492,000	153,391,335
463000 TRANSFERI DRUGIM NIVOIMA VLASTI	744,490,470	724,017,261	768,852,465	752,304,210
Plate	619,058,000	616,422,903	632,552,000	632,458,859
Materijalni troškovi	85,846,000	79,934,122	87,745,450	84,070,741
Inv. Održavanje	13,984,000	10,829,513	25,457,000	19,960,558
Investicije	25,602,470	16,830,723	23,098,015	15,814,052
472000 SOCIJALNO OSIGURANJE I SOCIJALNA ZAŠTITA	3,341,849,000	3,270,703,433	4,248,368,850	4,075,163,268
Prava- jednokratne pomoći	2,191,846,000	2,121,946,751	3,081,919,850	2,976,851,521
Subvencije u vezi nove izgradnje I legalizacije	8,544,000	7,298,046	4,300,000	3,719,703
Subvencije za objedinjenu naplatu komunalnih usluga	1,141,459,000	1,141,458,636	1,162,149,000	1,094,592,044
480000 TRANSFERI NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	51,942,000	51,905,514	61,516,708	58,243,673
Tekuće dotacije	22,400,000	22,364,000	27,656,708	25,429,414
Za programe	29,542,000	29,541,514	33,700,000	32,724,259
Ostalo	-	-	160,000	90,000
510000 OSNOVNA SREDSTVA	40,001,000	39,999,373	102,826,452	69,087,760
Investiciono održavanje	1,000	-	1,000	-
Investicije	40,000,000	39,999,373	80,975,452	66,619,784
Ostalo	-	-	21,850,000	2,467,976

Najveći izdaci u okviru ove grupe su jednokratne pomoći (oko 3 mlrd dinara, od čega oko 1 mlrd predstavlja pomoć penzionerima sa najnižim penzijama), kao i 1,1 mlrd za subvencionisanje komunalnih usluga.

Jednokratne novčane pomoći u Beogradu

Odlukom Skupštine Grada Beograda predviđene su sledeće vrste novčane pomoći:

1. Prvo je pravo na *stalnu novčanu pomoć*, kao dodatna mera zaštite korisnika prava na materijalno obezbeđenje zbog većih troškova života u gradu Beogradu. Visina stalne novčane pomoći je ograničena na 17% punog iznosa materijalnog obezbeđenja. U 2010. godini je ovu pomoć koristilo 9433 porodica koje su ostvarivale pravo na materijalno obezbeđenje (2009. godine, 6.093 porodica).

2. Drugi vid stalne novčane pomoći predviđen je kao specifična materijalna podrška porodicama odnosno, *roditeljima trojki, četvorki, petorki* i duplih blizanaca. Realizuje se jednom godišnje u iznosu koji se kreće od 2 do 5 prosečnih zarada. Ovu pomoć je u 2010. godini dobilo 88 porodica i 284 deteta (2009.- 81 porodica i 262 dece, u 2007. godini, 80, 2006.- 78 porodica).

3. Treći vid *stalne novčane pomoći* predviđen za *decu bez roditeljskog staranja* od dana prestanka prava na smeštaj u ustanovi ili drugoj porodici do zasnivanja radnog odnosa, a najduže 2 godine. Visina davanja je 50% prosečne zarade u gradu Beogradu. U 2010. godini ovo pravo je ostvarilo 90 mladih koji su izašli iz domova za decu (u 2009.-74).

4. Četvrti vid je pravo na *uvećanu jednokratnu pomoć* koje mogu da ostvare porodice povodom izuzetno teških i vanrednih životnih situacija, kao što su ugroženost porodice izazvana elementarnom nepogodom, smrt jednog ili više članova porodice izazvana nesrećnim slučajem, potpuna nesposobnost za rad člana porodice i stambena ugroženost (bez krova nad glavom) i nesposobnost za rad člana porodice. Iznos uvećanih pomoći se može kretati od jedne do pet prosečnih zarada isplaćenih u gradu u prethodnom mesecu. U 2010. je bilo ukupno 1.129 korisnika pružene pomoći (2009.- 924 korisnika). Pored toga u ovom vidu je data i uvećana pomoć za školski pribor i udžbenike koju je dobilo 544 dece iz predškolskog programa, 4.670 učenika OŠ i 1.120 studenta.

Izvor: Republički zavod za socijalnu zaštitu „Analiza izveštaja o radu centara za socijalni rad 2010“, str 44-45.

U narednoj tabeli je dat prikaz izdataka za grupu 090 Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu:

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	364,932,000	361,199,396	147,365,203	145,150,594
420000 KORIŠĆENJE ROBA I USLUGA	1,282,000	1,279,678	11,787,000	10,107,940
470000 SOCIJALNO OSIGURANJE I SOCIJALNA ZAŠTITA	246,000,000	245,420,562	82,363,503	82,363,503
480000 OSTALI RASHODI	8,699,000	8,699,000	31,000,000	31,000,000
510000 OSNOVNA SREDSTVA	108,951,000	105,800,156	22,214,700	21,679,151

Generalno posmatrano, kod Beograda je teško identifikovati izdatke za usluge socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave, pa samim tim i odnos novčane i nenovčane pomoći. U svakom slučaju, dominantan deo budžeta (oko 80%) čini novčana pomoć, bilo kroz programe jednokratne pomoći, bilo kroz program subvencionisanja komunalnih usluga.

2.2. Niš

U 2010. godini, grad Niš je oko 5.5% potrošio na funkciju socijalne zaštite. Pošto Grad Niš ima izuzetno pregledan i detaljan Završni račun budžeta, daćemo prvo sumarni pregled, a zatim ćemo preći na detaljniji prikaz.

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
000 SOCIJALNA ZAŠTITA	256,949,000	249,261,567	338,821,000	293,623,752
010 BOLEST I INVALIDNOST	13,100,000	12,500,320	13,200,000	12,719,062
020 STAROST	4,086,000	3,289,082	40,200,000	37,676,310
040 PORODICA I DECA	199,514,000	194,402,148	242,560,000	205,660,619
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	40,249,000	39,070,017	42,861,000	37,567,761

Dakle, od ukupnih rashoda za socijalnu zaštitu, koji su u 2010. godini iznosili oko 293 miliona dinara, oko 70% je utrošeno na grupu porodica i deca, po oko 12.8% je utrošeno na grupe starost i socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, dok je preostalih 4.5% utrošeno na bolest i invalidnost.

Što se grupe bolest i invalidnost tiče, dominantan deo je potrošen kroz donacije nevladinim organizacijama (pretpostavljamo da se radi o udruženjima osoba sa invaliditetom).

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
010 BOLEST I INVALIDNOST	13,100,000	12,500,320	13,200,000	12,719,062
4720000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	1,600,000	1,040,320	1,400,000	919,062
481000 DONACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	11,500,000	11,460,000	11,800,000	11,800,000

Kada govorimo o grupi starost, celokupna sredstva su potrošena za 472000 naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta. Dominantan deo čini jednokratna novčana pomoć najugroženijim penzionerima.

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
020 STAROST	4,086,000	3,289,082	40,200,000	37,676,310
472000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	4,086,000	3,289,082	40,200,000	37,676,310
4721 finansiranje pripremanja i	2,986,000	2,492,046	2,600,000	1,876,735

dopremanja hrane za decu ometenu u razvoju i stara iznemogla lica				
4722 Pomoć u kući	1,000,000	797,036	1,000,000	665,075
4723 Dnevni boravak za stare osobe	100,000	-	100,000	-
4724 Jednokratne novčane pomoći za najugroženije penzionere			36,500,000	35,134,500

Kao što smo već pomenuli, najveći deo izdataka za socijalnu zaštitu čine izdaci za porodicu i decu. Detaljan prikaz izdataka dajemo u sledećoj tabeli.

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
040 PORODICA I DECA	199,514,000	194,402,148	242,560,000	205,660,619
4720000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	199,514,000	194,402,148	242,560,000	205,660,619
Jednokratna novčanu pomoć za prvorodeno dete	27,400,000	27,290,000	23,650,000	23,610,000
Paket za novorođenče	16,550,000	16,531,436	23,000,000	16,963,933
Novčanu pomoć za duple blizance, trojke i četvorke	4,700,000	4,632,537	4,700,000	4,599,336
Jednokratnu novčanu Pomoć za postupak vantelesne oplodnje	14,000,000	13,879,005	13,500,000	12,161,459
Besplatnu užinu za decu osnovnoškolskog uzrasta	16,000,000	15,717,410	20,330,000	13,316,500
Besplatnu užinu za decu ometenu u razvoju u školi za osnovno i srednje obrazovanje "14. Oktobar" u Nišu	700,000	513,780	700,000	547,136
Troškove besplatnog sahranjivanja	250,000	198,097	350,000	246,286
Naknade za Troškove sahranjivanja izbeglim i prognanim licima iz sredstava budžeta Republike Srbije	100,000	12,300	100,000	23,430
Pakete za đake prvake	2,014,000	2,013,265	2,340,000	2,334,154
Besplatan obrok (Narodna kuhinja)	58,000,000	58,000,000	50,300,000	43,002,246
Delimično oslobađanje od plaćanja stambeno-komunalnih usluga	8,600,000	7,636,057	16,000,000	10,290,298
Privremeni smeštaj u prihvatilišta i prihvatne stanice	5,000,000	4,437,061	5,000,000	4,435,806
Prihvatilišta za žrtve nasilja	100,000	-	500,000	-
Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima	1,100,000	838,968	1,100,000	924,200
Jednokratne pomoći	40,000,000	39,999,139	43,465,000	42,199,100
Uvećanu Jednokratnu novčanu pomoć	3,500,000	2,703,093	5,300,000	4,310,458
Pomoć izbeglim i raseljenim licima	1,500,000	-	4,125,000	1,487,790
Naknadu poslodavcima za zapošljavanje trudnica			23,700,000	22,814,987
Regresiranje troškova boravka dece u dečijem odmaralištu "Divljana"			4,400,000	2,393,500

Najveće izdatke predstavljaju izdaci vezani za poslovanje „narodne kuhinje“, zatim jednokratne pomoći i jednokratne pomoći za rođene prvog deteta, kao i naknada poslodavcima za zapošljavanje trudnica.

Što se usluga tiče, budžet sadrži podatke o nekim programima (pomoć u kući za stare, dnevni boravak, prihvatilišta i slično), a na njih se izdvaja oko 3%.

U narednoj tabeli se nalaze ostali izdaci vezani za socijalnu zaštitu

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	40,249,000	39,070,017	42,861,000	37,567,761
411000 ZARADE I DRUGI TROŠKOVI ZAPOSLENIH	17,490,000	17,490,000	17,400,000	16,641,194
412000 SOCIJALNI DOPRINOSI NA TERET POSLODAVCA	3,140,000	3,131,179	3,115,000	2,978,767
413000 KOMPENZACIJA U ROBI	349,000	244,570	480,000	450,995
415000 NAKNADA TROŠKOVA ZAPOSLENIH	130,000	130,000		
421000 STALNI TROŠKOVI	260,000	220,773	280,000	141,624
422000 TROŠKOVI PUTOVANJA	70,000	58,940	100,000	11,092
423000 USLUGE PO UGOVORU	200,000	54,000	280,000	144,431
424000 SPECIJALIZOVANE USLUGE	1,220,000	1,030,901	1,730,000	1,067,240
Naknade za rad Komisije za pregled dece sa smetnjama u razvoju	1,100,000	1,000,301	1,100,000	1,061,640
ostale specijalizovane usluge	120,000	30,600	630,000	5,600
425000 TROŠKOVI ODRŽAVANJA	210,000	127,893	540,000	86,114
426000 MATERIJAL	630,000	538,983	826,000	503,124
463000 TRANSFERI OSTALIM NIVOIMA VLASTI	16,000,000	15,836,667	17,500,000	15,500,000
Ustanovu "Centar za socijalni rad"	13,000,000	13,000,000	14,500,000	14,500,000
Ustanovu "Gerontološki centar"	3,000,000	2,836,667	3,000,000	1,000,000
482000 TAKSE, NAKNADE I KAZNE	100,000	70,836	160,000	-
512000 MAŠINE I OPREMA	450,000	135,275	450,000	43,180

2.3. Novi Sad

Poput Niša, i Novi Sad ima prilično detaljan završni račun, tako da ćemo prvo prikazati širu sliku. Dakle, ukupni izdaci za socijalnu zaštitu čine oko 5,8% ukupnih rashoda budžeta. Od toga, oko 29% se odnosi na porodicu i decu (najveći deo su naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta), oko 8% na socijalnu pomoć ugroženom stanovništvu neklasifikovanu na drugom mestu, a dominantan deo oko 63% se odnosi na socijalnu pomoć neklasifikovanu na drugom mestu (gde su najvažnije stavke transferi ostalim nivoima vlasti i donacije nevladinim organizacijama).

Novi Sad	14,855,889,108	12,431,986,902
----------	----------------	----------------

000 SOCIJALNA ZAŠTITA	791,471,700	723,354,065
040 PORODICA I DECA	244,723,000	211,893,981
472000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	187,583,000	177,635,559
481000 DONACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	22,200,000	2,200,000
483000 KAZNE PO ODLUCI SUDA	34,940,000	32,058,421
070 SOCIJALNA POMOĆ UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	60,800,000	60,800,000
4720000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	60,800,000	60,800,000
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	485,948,700	450,660,084
463000 TRANSFERI OSTALIM NIVOIMA VLASTI	363,914,700	337,861,723
465000 OTHER GRANTS AND TRANSFERS	6,000,000	158,323
472000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	4,300,000	3,492,568
481000 DONACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	111,734,000	109,147,470

Dakle, od ukupnih izdataka za socijalnu zaštitu, oko 63% predstavlja socijalnu zaštitu neklasifikovanu na drugom mestu, 29% predstavlja izdatke vezane za porodicu i decu, doko ostatak, od 8% predstavlja socijalnu pomoć ugroženom stanovništvu, neklasifikovanu na drugom mestu.

Kada posmatramo izdatke za porodicu i decu, najveće stavke se odnose na troškove ishrane i užine u osnovnoj školi, regresiranje troškova boravka dece u predškolskoj ustanovi, kao i za pomoć za novorođenčad.

	Plan 2010	Izvršenje 2010
040 PORODICA I DECA	244,723,000	211,893,981
4720000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	187,583,000	177,635,559
4721 Besplatan boravak za decu predškolskog uzrasta sa smetnjama u razvoju	14,215,000	12,720,917
4722 Troškovi ishrane u boravku I uzine u osn. Skoli	65,000,000	63,548,792
4723 Pomoc deci palih boraca	14,500,000	13,156,782
4724 Pomoc za novororendjencad	33,000,000	31,029,930
4725 Regresiranje troškova boravka dece u PU "Radosno detinjstvo"	60,868,000	57,179,138
481000 DONACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	22,200,000	2,200,000
4812 Stambeno-kreditni pronatalitetni fond grada Novog Sada	20,000,000	-
4813 Program obelezavanja "Decije nedelje"	2,200,000	2,200,000
483000 KAZNE PO ODLUCI SUDA	34,940,000	32,058,421

Kao što je već spomenuto, najveća stavka je socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu. Detaljnu strukturu izdataka dajemo u sledećoj tabeli.

	Plan 2010	Izvršenje 2010
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	485,948,700	450,660,084

463000 TRANSFERI OSTALIM NIVOIMA VLASTI	363,914,700	337,861,723
Kapitalni transferi za centar Novi Sad	14,702,800	1,549,476
Tekuci transferi za sluzbu pomoci u kuci	185,506,200	178,420,806
Tekuci transferi za gerontoloski centar - klubovi penzionera	27,750,300	27,528,499
Tekuci transferi za dnevni boravak dece sa poremećajem u društvenom ponašanju	9,360,000	9,072,119
Tekuci transferi za centar za socijalni rad	24,067,000	24,063,169
Tekuci transferi za prihvatnu stanicu	19,926,000	18,281,594
Tekuci transferi za sigurnu kucu	22,250,000	22,216,879
Tekuci transferi za savetovaliste za brak i porodicu	6,378,000	6,374,255
Tekuci transferi za zasticeno stanovanje pri Centru za socijalni rad	1,657,400	1,649,135
Tekuci transferi za program unapredjenja socijalne zastite	33,752,000	33,351,988
Tekuci transferi za dnevni boravak za odrasla i stara lica pri gerontološkom centru	5,000,000	3,839,152
Tekuci transferi za prihvatiliste "Sigurna zenska kuca"	8,000,000	8,000,000
Tekuci transferi za privremeno stanovanje dece I omladine bez roditeljskog staranja u stanovima kojima raspolaze Grad	2,400,000	349,886
Kapitalni transferi za centar za soc. Rad	3,165,000	3,164,765
465000 OSTALE DONACIJE I TRANSFERI	6,000,000	158,323
472000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	4,300,000	3,492,568
Troskovi sahrana	3,800,000	2,992,568
Troskovi prvog smestaja	500,000	500,000
481000 DONACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	111,734,000	109,147,470
Posebni projekti i aktivnosti udruzenja gradjana i humanitarnih organizacija	40,089,000	39,685,501
Kuhinje za socijalno ugrozena lica	20,220,000	18,168,859
Crveni krst grada Novog Sada	6,360,000	6,360,000
Program i projekat Crvenog krsta i pomoc za direktno ublazavanje siromastva	34,065,000	33,933,110
Program rada socijalno humanitarnih organizacija	11,000,000	11,000,000

Čak 75% ukupnih izdataka u ovoj kategoriji čine izdaci Centra za socijalni rad, a relativno bitne stavke čine i donacije nevladinim organizacijama. Takođe, možemo da primetimo da za razliku od Niša, koji troškove „narodne kuhinje“ knjiži kao 472000 Naknada za socijalnu zaštitu u okviru funkcije 040 Porodica i deca, Novi Sad knjiži kao 481000 Donacije nevladinim organizacijama u funkciji 090 Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu. Za usluge socijalne zaštite se izdvaja oko 40% budžeta. Daleko najveći deo sredstava je usmeren ka programu pomoći u kući, a slede klubovi penzionera, sigurna kuća i prihvatna stanica.

Generalno posmatrano, usluge socijalne zaštite su u Novom Sadu prikazane jasnije nego u Beogradu i Nišu.

2.4. Kruševac

Što se Kruševca tiče, rashodi za funkciju socijalne zaštite čine čak oko 20% ukupnih rashoda, od čega najveći deo čine rashodi predškolske ustanove „Nata Veljković“. Budući da šema funkcionalne klasifikacije predviđa i klasu 911 predškolsko obrazovanje (u okviru grupe 910 predškolsko i osnovno obrazovanje), smatramo da se u ovom slučaju radi o očigledno pogrešno klasifikovanim rashodima koji veoma preuveličavaju realne rashode za socijalnu zaštitu. Ukoliko se predškolska ustanova isključi, procenat rashoda za socijalnu zaštitu opada na malo ispod 5%.

U sledećoj tabeli se nalaze podaci o rashodima koje je grad Kruševac kategorisao kao rashode socijalne zaštite:

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
Krusevac	2,396,289,430	2,004,176,617	2,653,711,834	2,075,076,897
000 SOCIJALNA ZAŠTITA	461,393,800	396,977,988	504,035,721	448,198,334
040 PORODICA I DECA	394,082,000	339,222,324	396,152,681	366,257,224
0311 Ustanova "Nata Veljković"	394,082,000	339,222,324	396,152,681	349,376,995
0302 Budžetski fond za populacionu politiku			18,480,000	16,880,229
050 NEZAPOSLENOST			31,075,000	14,496,764
0303 Budžetski fond za finansiranje aktivne politike zapošljavanja			31,075,000	14,496,764
070 SOCIJALNA POMOĆ UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	55,511,800	48,180,318	66,198,040	61,008,787
0312 Centar za socijalni rad	34,785,500	28,454,422	44,815,331	43,137,449
0313 Gerontološki centar	650,000	642,482	670,000	644,891
0314 Dotacije neprofitnim organizacijama koje pružaju pomoć domaćinstvima (Crveni krst)	13,740,000	13,696,077	13,985,000	11,691,879
0315 Dotacije ostalim neprofitnim institucijama iz oblasti socijalne zaštite (Udruženja osoba ta invaliditetom)	6,336,300	5,387,337	6,727,709	5,534,568
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	11,800,000	9,575,346	10,610,000	6,435,559
0316 Srtategija reforme socijalne zaštite	11,800,000	9,575,346	10,610,000	6,435,559

Ako pogledamo izvršenje po liniji 472, videćemo da tu, pored već pomenutog Budžetskog fonda za populacionu politiku, najveću stavku predstavlja Fond za podsticanje razvoja mladih talenata Grada Kruševca.

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
4720000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	11,544,000	11,439,063	29,348,298	26,470,638
000 SOCIJALNA ZAŠTITA			13,425,000	12,326,000
0302 Budžetski fond za			13,425,000	12,326,000

populacionu politiku				
100 OPŠTE JAVNE USLUGE	190,000	10,000	980,500	1,083,751
0201 gradonačelnik			845,000	656,751
0301 gradska uprava	90,000		85,500	399,000
0303 služba mesnih zajednica i mesne zajednice	100,000	10,000	50,000	28,000
800 KULTURA	80,000	77,302	87,000	83,478
0305 Kruševačko pozorište	50,000	47,619	50,000	47,619
0309 Kulturno prosvetna zajednica	30,000	29,683	37,000	35,859
900 OBRAZOVANJE	11,274,000	11,351,761	14,855,798	12,977,409
0347 fond za podsticanje razvoja mladih talenata grada kruševca	11,274,000	11,351,761	14,855,798	12,977,409

2.5. Subotica

Ukupni izdaci za funkciju socijalnu zaštitu u Subotici čine oko 3% ukupnih izdataka, a svi su raspoređeni na dve funkcije – 070 Socijalna zaštita ugroženom stanovništvu, neklasifikovana na drugom mestu (oko 15%) i 090 Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu (oko 85%).

	2010 plan	2010 izvršenje
SUBOTICA	4,841,793,000	3,786,929,000
000 SOCIJALNA ZAŠTITA	115,929,000	108,101,000
070 SOCIJALNA ZAŠTITA UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	18,235,000	16,527,000
481000 DOTACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA: DRUŠTVENE I HUMANITARNE ORGANIZACIJE	18,235,000	16,527,000
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	97,694,000	91,574,000
420000 KORIŠĆENJE ROBA I USLUGA	12,522,000	11,497,000
- Usluge po ugovoru	8,361,000	8,157,000
- Specijalizovane usluge	4,161,000	3,340,000
460000 DONACIJE I TRANSFERI	73,664,000	68,807,000
- Rashodi za zaposlene	42,710,000	42,308,000
- Korišćenje roba i usluga	18,106,000	14,533,000
- Socijalna pomoć	3,096,000	3,470,000
- Ostali rashodi	8,852,000	8,496,000
470000 SOCIJALNO OSIGURANJE I SOCIJALNA ZAŠTITA	4,665,000	4,560,000
- Naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta	4,665,000	4,560,000
480000 OSTALI RASHODI	6,843,000	6,710,000
- Dotacije nevladinim organizacijama	6,843,000	6,710,000

Značajno učešće, od preko 15% imaju dotacije nevladinim organizacijama, mada su podeljeni u dve funkcije. Nažalost, završni račun nije dovoljno detaljan, ali možemo da pretpostavimo da dominantan deo izdataka na funkciji 090 čine transferi Centru za socijalni rad. Takođe,

možemo da primetimo da postoje dve linije sa kojih se finansira socijalna pomoć stanovništvu – jedan deo (od oko 3,5 miliona dinara) verovatno administrira Centar za socijalni rad, dok drugi deo (od oko 4,5 miliona dinara) predstavlja direktno plaćanje.

2.6. Valjevo

Učešće izdataka za socijalnu zaštitu u Valjevu iznosi oko 3,5%, a svi izdaci su razvrstani na grupe 070 i 090.

	2010 plan	2010 izvršenje
VALJEVO	57,057,517	55,163,701
070 SOCIJALNA POMOĆ UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	9,270,000	8,802,016
472000 Naknade za socijalnu zastitu iz budžeta	9,270,000	8,802,016
Naknada za obrazovanje - LPA	1,000,000	898,237
Naknade iz budžeta u slucaju smrti	200,000	109,729
Naknade iz budžeta za hraniocce porodica	550,000	433,450
Naknade iz budžeta za obrazovanje	7,520,000	7,360,600
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	47,787,517	46,361,685
463000 TRANSFERI OSTALIM NIVOIMA VLASTI (CENTAR ZA SOCIJALNI RAD)	6,520,124	6,143,058
411000 plate i dodaci zaposlenih	5,238,000	4,918,994
412000 socijalni doprinosi	938,000	880,500
421000 stalni troskovi	177,000	176,999
425000 tekuce popravke i odrzavanje	87,124	87,123
512000 masine i oprema	80,000	79,442
481000 DONACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	11,045,000	10,628,121
- civilni invalidi rata	615,000	615,000
- drustvo za cerebralnu paralizu	690,000	690,000
- invalidi rata	649,000	649,000
- Naši snovi	678,000	678,000
- OO Crveni krst	6,350,000	5,947,500
- Organizacija gluvih	636,000	636,000
- Organizacija slepih	684,000	669,926
- Udruzenje multipleskleroze	743,000	742,695
PRAVA PO ODLUCI	21,912,150	21,394,219
- 421 Stalni troskovi - postanske usluge I dostava	330,000	326,462
- 472 Naknade iz budžeta - prava po odluci	13,782,150	13,772,106
- 472 Naknade iz budžeta - odluka o dopunskim pravima vojnih veterana	7,800,000	7,295,651
OSTALO	8,310,243	8,196,287
- Dnevni boravak za decu I mlade sa smetnjama u razvoju	5,596,000	5,570,563
- Klub osoba sa invaliditetom	2,714,243	2,625,724

Najznačajniju stavku čine Prava po odluci (oko 38%), zatim donacije nevladinim organizacijama (oko 19%), pa kategorija Ostalo (16%), u koju su svrstani troškovi dnevnog boravka za decu i mlade sa smetnjama u razvoju, kao i klub osoba sa invaliditetom i kategorija 070, gde najveći deo čine izdaci za naknade iz budžeta za obrazovanje. Konačno, troškovi Centra za socijalni rad iznose oko 12%.

2.7. Batočina

Što se opštine Batočina tiče, u narednoj tabeli dajemo podatke o planiranim i izvršenim rashodima za funkciju socijalna zaštita, a koji predstavljaju oko 1,2% ukupnih izdataka:

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
Batočina	209,830,053	180,458,558	200,027,136	162,027,384
000 SOCIJALNA ZAŠTITA	2,413,520	2,145,612	2,024,000	1,896,765
463000 TRANSFERI OSTALIM NIVOIMA VLASTI	2,413,520	2,145,612	2,024,000	1,896,765
- troškovi-proširena prava	600,000	605,704	800,000	724,960
- geronto domaćice	1,413,520	1,272,734	924,000	903,718
- troškovi	100,000	10,000	250,000	218,500
- Ostalo	300,000	257,174	50,000	49,587

Učešće rashoda za funkciju socijalne zaštite je iznosilo oko 1,2% u 2009 i 2010. godini, a radi se o iznosu od oko 2 miliona dinara. Od toga, oko 720 hiljada je bilo usmereno u proširena prava, a oko 900 hiljada na geronto domaćice. Ostatak čine ostali troškovi.

Međutim, pored funkcije Socijalna zaštita, opština Batočina troši dodatna sredstva po osnovu drugih funkcija, ali ih raspodeljuje na šifru ekonomske klasifikacije 472, na sledeći način

	2009 plan	2009 izvršenje	2010 plan	2010 izvršenje
4720000 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	1,650,000	1,203,933	2,090,000	1,278,238
100 OPŠTE JAVNE USLUGE	1,650,000	1,203,933	2,090,000	1,278,238
- stipendije			-	-
- knjige za Vukov.			200,000	-
- naknade za decu rođenu u 2009.god	700,000	594,623	800,000	671,000
- ostale naknade za obrazovanje	350,000	295,210	350,000	332,943
- naknade za treće dete u vrtiću	100,000		100,000	-
130 OPŠTE USLUGE				
- Jednokratna pomoć	500,000	314,100	640,000	274,295
o Hendikepirana lica	40,000		130,000	
o Invalidna i bolesna lica	100,000	69,500	210,000	111,400
o Stari i bespomoćni	110,000		100,000	
o Ostala lica nevalifikovana na drugom mestu	250,000	244,600	200,000	162,895

Dakle, od ovih dodatnih potrošenih 1,2 miliona RSD otprilike $\frac{3}{4}$ se troši na pomoć u obrazovanju, dok se preostalih 25% troši na jednokratnu pomoć po određenim kategorijama lica.

Iz nekog razloga, jednokratna socijalna pomoć je klasifikovana u grupu 130 opšte usluge. Ovu odluku je teško objasniti, jer moguće klase u ovoj grupi su

131	Opšte kadrovske usluge
132	Opšte usluge planiranja i statistike
133	Ostale opšte usluge

Kada bismo i ove izdatke dodali na već identifikovanih 1,2% budžeta dobili bismo iznos od oko 1,3%.

2.8. Rekovac

Opština Rekovac je relativno mala opština sa malim budžetom, a izdaci za socijalnu zaštitu čine oko 6% ukupnih izdataka.

Kao što se iz tabele može videti, deo izdataka sa linije 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta se ne vodi na funkciji Socijalna zaštita, već na funkciji 110 Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi i spoljni poslovi.

	Plan 2010	Izvršenje 2010
REKOVAC	197,870,000	142,957,121
110 IZVRŠNI I ZAKONODAVNI ORGANI, FINANSIJSKI I FISKALNI POSLOVI I SPOLJNI POSLOVI	600,000	510.063
472 NAKNADE ZA SOCIJALNU ZASTITU IZ BUDŽETA. Deo ove aproprijacije namenjen je za finansiranje učeničkih nagrada, produženog boravka za učenike, naknada za đake prvake im dr. intervencija iz oblasti soc.zašt.po rešenju predsednika opštine	600,000	510.063
090 SOCIJALNA ZASTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	10,195,000	7,915,310
463000 DOTACIJE I TRANSFERI OSTALIM NIVOIMA VLASTI Sredstva ove aproprijacije namenjena su za finansiranje Centra za socijalni Rad opštine Rekovac) i to	3,795,000	3,349,010
Plate, dodaci i naknade zaposlenih	850,000	836,216
Soc.dopr.na ter.poslod	150,000	149,682
Stalni troškovi	100,000	66,000
Troškovi putovanja	50,000	48,739
Usluge po ugovoru	470,000	158,432
Tekuće popravke	30,000	15,000
Materijal	100,000	60,000
Naknade za socijalnu zaštitu	2,000,000	1,984,941
Porezi, obavezne takse i kazne	15,000	-
Mašine i oprema	30,000	30,000
472000 NAKNADA ZA SOCIJALNU ZAŠTITU IZ BUDŽETA	6,400,000	4,566,300

Specijalne škole	800,000	-
Naknada za svako novorođeno dete	600,000	486,000
Materijalno obezbeđenje	2,000,000	1,389,300
Studentske stipendije	3,000,000	2,691,000

Izdaci za socijalnu zaštitu, od oko 7.9 miliona dinara su raspoređeni u dve linije ekonomske klasifikacije 463000 Dotacije i transferi ostalim nivoima vlasti (odakle se finansira poslovanje Centra za socijalni rad i naknada koje centar administrira) i 472000 Naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta, za ostale naknade i stipendije.

2.9. Babušnica

Opština Babušnica u javno dostupnom završnom računu budžeta ne prikazuje izdatke po funkcionalnoj klasifikaciji, ali budući da se radi o relativno maloj opštini sa relativno malim izdacima, moguće je prikazati izdatke na relativno jednostavan način (izaci za socijalnu zaštitu čine oko 6% ukupnih izdataka).

<i>Socijalna zaštita</i>	Plan 2010	Izvršenje 2010
463000 DOTACIJE OSTALIM NIVOIMA VLASTI	844,131	842,142
Materijalni troškovi za rad Centra za socijalni rad	844,131	842,142
472000 NAKNADA ZA SOC. ZAŠTITU IZ BUDŽETA	8,494,598	6,325,409
Fond za stipendiranje kadrova	649,000	627,323
Naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta	2,205,500	1,960,800
Ostale naknade iz budžeta	462,000	227,746
Naknada porodicama za novorođenčad	1,700,000	915,000
Socijalni program-Pomoć u kući 1	1,228,100	1,228,064
Socijalni program-Pomoć u kući 2	749,998	749,998
Dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju	1,500,000	616,478
UKUPNO	9,338,729	7,167,551

2.10. Veliko Gradište

Opština Veliko Gradište takođe ima relativno jednostavnu strukturu rashoda za socijalnu zaštitu. Ukupni izdaci za socijalnu zaštitu čine oko 4% ukupnih izdataka.

	2010 plan	2010 izvršenje
VELIKO GRADIŠTE	15.575.000	12.846.724
010 BOLEST I INVALIDNOST	365,000	265,000
481000 DOTACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	365,000	265,000

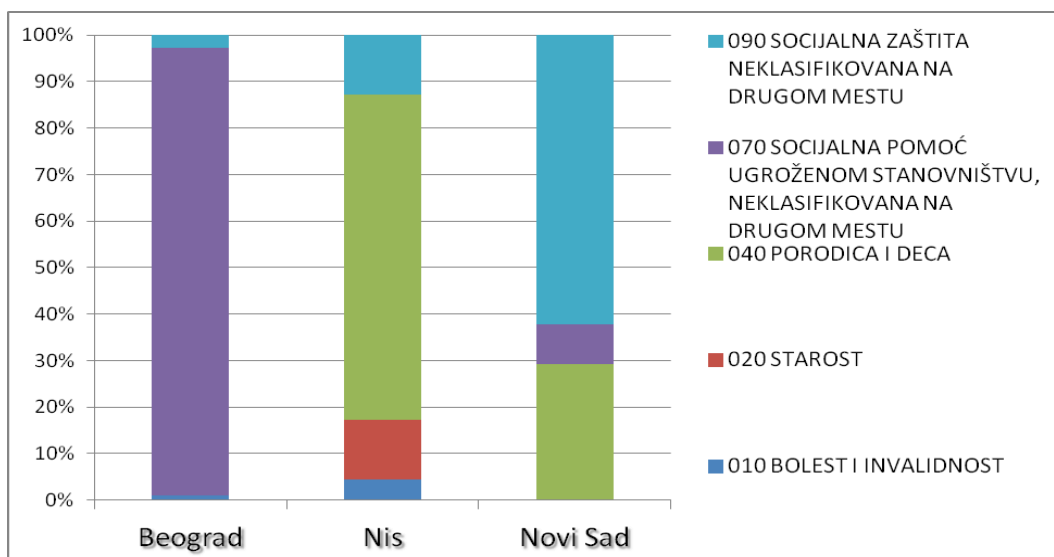
020 STAROST	200.000	199.765
481000 DOTACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	200.000	199.765
040 PORODICA I DECA	8.000.000	5.599.240
472000 NAKNADE IZ BUDZETA ZA DECU I PORODICU	8.000.000	5.599.240
070 SOCIJALNA POMOĆ UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEK	5.310.000	4.881.754
481000 DOTACIJE NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	1.200.000	915.879
463000 TRANSFERI DRUGIM NIVOIMA VLASTI (CENTAR ZA SOCIJALNI RAD)	4.110.000	3.965.875
110 IZVRŠNI I ZAKONODAVNI ORGANI, FINANSIJSKI I FISKALNI POSLOVI I SPOLJNI POSLOVI	1.900.000	1.899.972
472000 SREDSTVA ZA IZBEGLICE	1.900.000	1.899.972

Naravno, najveći deo realnih izdataka za socijalnu zaštitu je na funkciji socijalne zaštite (grupe 010, 020, 040 i 070), ali su izdaci za izbeglice (više od 15% ukupnih izdataka za socijalnu zaštitu) zabeleženi pri kategoriji 110 Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi i spoljni poslovi.

3. ZAKLJUČAK

Na kraju ćemo izneti neke zaključke i preporuke, a koji se odnose kako na strukturu izdataka za socijalnu zaštitu na lokalnom nivou, tako i na način knjiženja i izveštavanja o ovim izdacima.

1. Analizirane lokalne samouprave troše oko 5% ukupnih rashoda na socijalnu zaštitu. Naravno, postoje varijacije od samouprave do samouprave, ali ne postoje prevelika odstupanja od ovog procenta. U tom pogledu izabrane lokalne samouprave su dobar reprezent situacije u Srbiji, imajući u vidu da su 2010. godine u proseku ova izdvajanja iznosila 4,5%. (FN Stipanovic),
2. Teško je precizno reći kakav je odnos između novčanih (materijalnih) izdataka i usluga socijalne zaštite, mada se može reći da novčane naknade uglavnom dominiraju. U pojedinim LS, pa i u Beogradu se na primer 80% izdvaja za novčane naknade. Takođe, značajnu stavku predstavljaju i transferi centrima za socijalni rad (oko 12% izdataka na socijalnu zaštitu, uz izrazito velike razlike između lokalnih samouprava).
3. Struktura rashoda veoma varira od lokalne samouprave do lokalne samouprave. Na sledećem grafikonu je prikazana struktura rashoda po funkcionalnoj klasifikaciji u tri najveće lokalne samouprave (Beograd, Niš, Novi Sad). Dok u Beogradu više od 90% čine rashodi svrstani u grupu „Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu, neklasifikovana na drugom mestu“, dominantan deo rashoda u Nišu (oko 70%) čini grupa „Porodica i deca“, dok u Novom Sadu više od 60% čini grupa „Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu“.

4. Generalno govoreći, opštine finansiraju dve vrste rashoda, a postojeći kontni plan ne dozvoljava identifikaciju ovih izdataka. Naime, na lokalnom nivou se finansira pružanje usluga i pojedina direktna plaćanja građanima. Međutim, u velikom broju slučajeva je teško identifikovati tačnu podelu sredstava između ove dve stavke.

5. Postoje slučajevi u kojima su izdaci pogrešno klasifikovani kao izdaci za socijalnu zaštitu (najbolji primer je verovatno Predškolska ustanova u Kruševcu), dok, sa druge strane neki očigledni programi socijalne zaštite nisu tako klasifikovani (na primer, sredstva za izbeglice su u Velikom Gradištu klasifikovana u funkciju 110 Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi i spoljni poslovi).
6. Postojeća šema funkcionalne klasifikacije nije dovoljno precizna i čak i savršeno razvrstani izdaci ne pružaju dovoljno podataka. Poseban problem čine grupe 070 Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu, neklasifikovana na drugom mestu i 090 Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu.
7. Prethodni zaključak dobro ilustruje sledeća tabela, u kojoj je prikazana funkcionalna klasifikacija izdataka u 13 lokalnih samouprava gde je analizirana celokupna struktura rashoda u jednom drugom istraživanju (Aleksinac, Bački Petrovac, Batočina, Čačak, Kanjiža, Kraljevo, Kruševac, Niš, Novi Sad, Subotica, Ub i Vršac), iz koje se vidi da je skoro polovina ukupnih izdataka klasifikovana kao „neklasifikovano“.

	Izvršeno 2010	Učešće
010 BOLEST I INVALIDNOST	12,719,062	0.7%
020 STAROST	37,676,310	1.9%
030 KORISNICI PORODIČNE PENZIJE	878,849	0.0%
040 PORODICA I DECA	787,434,453	40.4%
050 NEZAPOSLENOST	14,496,764	0.7%
060 STANOVANJE	551,856	0.0%
070 SOCIJALNA POMOĆ UGROŽENOM STANOVNIŠTVU, NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	140,057,307	7.2%
090 SOCIJALNA ZAŠTITA NEKLASIFIKOVANA NA DRUGOM MESTU	955,475,493	49.0%
Grand Total	1,949,290,093	100.0%

8. Problem pogrešnog prikazivanja izdataka se naravno ne odnosi samo na socijalnu zaštitu, već je to širi problem budžetskog knjigovodstva i budžetskog sistema, za čije unapređenje je nužan pre svega napor Ministarstva finansija i privrede. Potrebno je razviti uputstva za pravilno prikazivanje rashoda, kako po pitanju socijalne zaštite, tako i vezano za prosvetu, zdravstvo i ostale funkcije. Posebno je potrebno razviti uputstva za jedinstveno funkcionalno prikazivanje nekih tipskih usluga i programa. Na primer, nema razloga da se jednokratna pomoć različito klasifikuje u različitim lokalnim samoupravama.
9. Što se lokalnog nivoa tiče, potrebno je značajno podići nivo transparentnosti javnih finansija. Neke lokalne samouprave, posebno one veće i bogatije, imaju završne račune koje omogućavaju relativno detaljan uvid u trošenje budžetskog novca. Sa druge strane, manje lokalne samouprave često ne pružaju ni elementarne podatke o trošenju novca.

Aneks

1. Funkcionalna klasifikacija izdataka u okviru funkcije Socijalna zaštita

Grupa 01- Bolest i invalidnost obuhvata:

- pružanje socijalne zaštite u obliku novčane ili nenovčane pomoći koja u potpunosti ili delimično nadoknađuje gubitak ličnih primanja usled privremene radne nesposobnosti zbog bolesti ili povrede;
- administraciju, poslove ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- novčane naknade, kao što su isplate naknada zarada za vreme bolovanja, ostala plaćanja licima privremeno onemogućenim za rad usled bolesti ili povrede;
- naknade u naturi, kao što je pomoć u dnevnim aktivnostima koja se pruža osobama privremeno onemogućenim za rad usled bolesti ili povrede (pomoć u kući, usluge prevoza i sl.);
- pružanje socijalne zaštite u obliku novčane ili nenovčane pomoći licima koja su u potpunosti ili delimično u nemogućnosti da se angažuju u ekonomskoj aktivnosti ili da vode normalan život usled fizičke ili mentalne nesposobnosti, koja je bilo trajnog karaktera, ili se čini da traje duže od minimalno propisanog perioda;
- administraciju, poslove ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- novčane naknade, kao što su invalidske penzije koje se isplaćuju licima koja se nisu kvalifikovala za redovno penzionisanje, usled invalidnosti koja im smanjuje radnu sposobnost, penzije korisnicima koji se ranije penzionišu usled umanjene sposobnosti za rad, dodaci za negu, dodaci koji se isplaćuju invalidima angažovanim u procesu rada prilagođene njihovom stanju ili koji se osposobljavaju za rad, ostala periodična ili paušalna plaćanja invalidima u svrhe ostvarivanja prava socijalne zaštite;
- naknade u naturi, kao što je smeštaj i eventualna ishrana invalidima u odgovarajućim ustanovama, pomoć koja se pruža invalidima u obavljanju svakodnevnih zadataka (pomoć u kući, usluge prevoza i sl.), naknade isplaćene licima koja se staraju o invalidima, osposobljavanje za rad i slične oblike obuke koji se pružaju u cilju radne i socijalne rehabilitacije invalida, ostale usluge i robe invalidima koje će im omogućiti odmor, učestvovanje u kulturnim aktivnostima ili ulogu u životu zajednice.

Ova grupa ne uključuje novčane naknade i naknade u naturi koje se daju invalidima koji ostvaruju pravo na redovno penzionisanje.

Grupa 02 - Starost obuhvata:

- pružanje socijalne zaštite u vidu novčanih i nenovčanih naknada za obezbeđenje od rizika starosti (gubitak prihoda, nedovoljni prihodi, smanjen stepen nezavisnosti u izvršavanju dnevnih zadataka, smanjeno učestvovanje u društvenom životu i životu zajednice i sl.).

- administraciju, poslove ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- novčane naknade, kao što su starosne penzije isplaćene licima koja su dostigla starosnu granicu za redovno penzionisanje, očekivane starosne penzije starijim radnicima koji se penzionišu pre dostizanja starosne granice, delimične starosne penzije koje se plaćaju bilo pre ili posle dostizanja starosne granice za redovno penzionisanje zaposlenima koji nastavljaju da rade ali sa skraćenim radnim vremenom, dodaci za negu, ostale periodične ili paušalne isplate koje se daju po penzionisanju a usled dostizanja starosne granice;
- naknade u naturi, kao što je smeštaj i ponekad ishrana koja se obezbeđuje starijim licima bilo u specijalizovanim institucijama ili u porodicama u odgovarajućim ustanovama, pomoć koja se pruža starijim licima u vidu pomoći u izvršavanju dnevnih zadataka (pomoć u kući, usluge prevoza i sl.), naknade licima koja pružaju pomoć i negu starijim licima, ostale usluge i robe koje se obezbeđuju starijim licima, kako bi im se omogućilo da učestvuju u odmoru, kulturnim aktivnostima ili putovanjima, odnosno da učestvuju u životu zajednice
- penzione programe za vojna lica i državne službenike.

Grupa ne uključuje naknade za rano penzionisanje isplaćene starijim radnicima koji odlaze u invalidsku penziju pre ostvarivanja starosne granice.

Grupa 03 - Korisnici porodične penzije obuhvata:

- obezbeđivanje socijalne zaštite u vidu novčane i nenovčane pomoći licima koja su članovi porodice preminulog lica (supružnicima, bivšim supružnicima, deci, unucima, roditeljima ili drugim srođnicima);
- administraciju, poslove, ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- novčanu pomoć, u vidu porodičnih penzija, pomoći u slučaju smrti i ostala periodična ili paušalna plaćanja članovima porodice preminulog lica;
- naknade u naturi, kao što su plaćanja troškova sahrane, ostale usluge i robe koje se daju članovima porodice preminulog lica, kako bi im se omogućilo normalno učestvovanje u životu zajednice.

Grupa 04 - Porodica i deca obuhvata:

- pružanje socijalne zaštite u vidu novčanih i nenovčanih naknada domaćinstvima sa izdržavanom decom;
- administraciju, poslove ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- novčane naknade, kao što su materinski dodatak, pomoć porodiljama, naknade za porodiljsko odsustvo, dodaci za porodicu i decu, ostale periodične i paušalne isplate pomoći domaćinstvima kako bi im se omogućilo da podmire troškove pojedinih

potreba (na primer, porodice samohranih roditelja ili porodice sa hendikepiranom decom);

- naknade u naturi, kao što su boravak i ishrana koja se obezbeđuju deci predškolskog uzrasta, finansijska pomoć u plaćanju osobe koja brine o deci u toku dana, stalni smeštaj i ishrana dece i porodica (domovi za decu bez roditelja, hraniteljske porodice i sl.), robe i usluge koje se pružaju kod kuće deci ili onima koji vode računa o deci, ostale usluge i robe koje se obezbeđuju porodicama, mladim ljudima i deci (centri za odmor i rekreaciju).

Grupa ne uključuje usluge planiranja porodice.

Grupa 05 - Nezaposlenost obuhvata:

- pružanje socijalne zaštite u vidu novčanih i nenovčanih naknada licima koja su sposobna i raspoloživa za rad ali nisu u mogućnosti da nađu odgovarajuće zaposlenje;
- administraciju, poslove ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- novčanu pomoć, isplate naknade za nezaposlenost u celosti ili delimično, isplate naknada za prevremeno penzionisanje radnicima koji odlaze u penziju pre dostizanja starosne granice za redovno penzionisanje usled nezaposlenosti ili smanjivanja broja zaposlenih usled ekonomskih mera, naknade ciljnim grupama radne snage koje učestvuju u programima obuke sa ciljem unapređivanja potencijalnog stepena zaposlenosti, naknade za radnike koji predstavljaju višak radne snage, kao i ostale periodične i paušalne isplate licima koja su duži period nezaposlena;
- naknade u naturi, kao što su naknade za premeštaj i preseljenje, prekvalifikacija koja se obezbeđuje licima bez posla odnosno licima koja su u opasnosti da izgube posao, smeštaj, hrana i odeća nezaposlenim licima i njihovim porodicama.

Grupa ne uključuje: opšte programe za unapređenje mobilnosti radne snage, smanjenje stope nezaposlenosti ili promovisanje zaposlenosti određenih grupa stanovništva sa visokom stopom nezaposlenosti (412); novčane i nenovčane naknade isplaćene nezaposlenim licima prilikom dostizanja starosne granice za odlazak u penziju (020).

Grupa 06 - Stanovanje obuhvata:

- pružanje socijalne zaštite u vidu nenovčanih naknada za pomoć domaćinstvima u podmirivanju troškova stanovanja (korisnici ovih naknada se testiraju na osnovu potreba);
- administraciju, poslove ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- naknade u naturi, kao što su privremene ili trajne isplate pomoći licima koja plaćaju zakup stambenog prostora, isplate za pomoć u podmirivanju tekućih troškova stanovanja vlasnicima stambenog prostora u kom žive (pomoć u otplati hipoteke ili kamate), obezbeđivanje stambenog prostora sa niskim troškovima ili socijalnog smeštaja.

Grupa 07 - Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu neklasifikovana na drugom mestu obuhvata:

- pružanje socijalne zaštite u vidu novčane i nenovčane pomoći licima koja su socijalno ugrožena, odnosno u opasnosti da postanu socijalno ugrožena (licima bez primanja, licima sa niskim primanjima, emigrantima, izbeglicama, korisnicima alkohola i narkotika, žrtvama kriminalnog nasilja i sl.);
- administraciju, poslove ili podršku takvim programima socijalne zaštite;
- novčane naknade, podršku primanjima i ostala plaćanja licima bez primanja i ranjivim licima, rehabilitaciju alkoholičara i korisnika narkotika, usluge i robe koje se koriste u pružanju pomoći ranjivim licima, kao što su savetovanja, dnevni smeštaj, pomoć u izvršavanju dnevnih zadataka, ishrana, odeća, gorivo i sl.

Grupa 08 - Socijalna zaštita - istraživanje i razvoj obuhvata

- administraciju i poslove državnih organa učesnika u primenjenom istraživanju i eksperimentalnom razvoju u oblasti socijalne zaštite;
- donacije, kredite, transfere ili subvencije za pomoć primenjenom istraživanju i eksperimentalnom razvoju u oblasti socijalne zaštite koje sprovode nevladine organizacije kao što su istraživački instituti i univerziteti.

Grupa ne uključuje osnovno istraživanje.

Grupa 09 - Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu obuhvata:

- administraciju, poslove ili podršku poslovima kao što su formulisanje, administracija, koordinacija i praćenje celokupne politike socijalne zaštite, planova, programa i budžeta; pripremu i sprovođenje propisa i standarda za pružanje socijalne zaštite; izradu i davanje opštih informacija, tehničke dokumentacije i statističkih podataka o oblasti socijalne zaštite.
- obezbeđivanje socijalne zaštite u vidu novčane i nenovčane pomoći žrtvama požara, poplava, zemljotresa i ostalih mirnodopskih katastrofa;
- nabavku i skladištenje hrane, opreme i ostalih zaliha za hitne slučajeve u slučajevima mirnodopskih katastrofa;
- ostale poslove socijalne zaštite i usluge koje se ne mogu klasifikovati u druge grupe.

2. Ekonomska klasifikacija konta 472000 - Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta

- 472100 - Naknade iz budžeta u slučaju bolesti i invalidnost sadrži analitička konta na kojima se knjiže naknade za bolovanje, naknade za invalidnost i naknade ratnim invalidima.

- 472200 - Naknade iz budžeta za porodiljsko odsustvo sadrži analitički konto na kojem se knjiže naknade iz budžeta za porodiljsko odsustvo.
- 472300 - Naknade iz budžeta za decu i porodicu sadrži analitički konto na kojem se knjiže naknade iz budžeta za decu i porodicu.
- 472400 - Naknade iz budžeta za slučaj nezaposlenosti sadrži analitički konto na kojem se knjiže naknade iz budžeta za slučaj nezaposlenosti.
- 472500 - Starosne i porodične penzije iz budžeta sadrži analitička konta na kojima se knjiže starosne penzije i porodične penzije, u zemljama u kojima su to davanja iz budžeta.
- 472600 - Naknade iz budžeta u slučaju smrti sadrži analitički konto na kojem se knjiže naknade iz budžeta u slučaju smrti.
- 472700 - Naknade iz budžeta za obrazovanje, kulturu, nauku i sport sadrži analitička konta na kojima se knjiže naknade iz budžeta za obrazovanje, naknade iz budžeta za kulturu, naknade iz budžeta za sport i naknade iz budžeta za nauku.
- 472800 - Naknade iz budžeta za stanovanje i život sadrži analitički konto na kojem se knjiže naknade iz budžeta za stanovanje i život.
- 472900 - Ostale naknade iz budžeta sadrži analitička konta na kojima se knjiže isplate bivšim političkim zatvorenicima, isplate licima lišenih slobode i jednokratna pomoć.